

KEHITYSYHTEISTYÖ NYT

SISÄLLYS

Kehitysyhteistyö on monimuotoisempaa kuin koskaan	3
Kehitysyhteistyö numeroina	4
Koordinaatio elintärkeää	5
Budjettituki Mosambikissa: omat suunnitelmat kunniaan	6–7
Tansanialaisen kylän asukkaat valvovat suomalaisten veroeurojen perillemeno	8–9
Kehitysyhteistyötä kehittämässä	10
Yrittäjyydellä köyhyydestä	11
Yksityissektori apuun – parempi pienin projektein	12–13
Ruohonjuurilla rakennetaan kestävää ilmastopolitiikkaa	14–15
Ilmasto vaatii pitkäjänteistä rahoitusta	15
Namibiassa kokeiltiin perustuloa	16–17
Sosiaaliturva tuo kehitystä	17
Pakolaisleirien uusi elämä	18
Järjestötyöllä tuloksia ruohonjuurilla	19

JULKAISIJA:
Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa ry

RAPORTTISARJA NRO: 104

ISSN: 1236-4797

ISBN: 978-952-200-154-2 (NID.)

ISBN: 978-952-200-156-6 (PDF)

KIRJOITTAJAT:

Bakar Khamis Bakar, Tuuli Hakkarainen, Masud Hossain, Timo Kuronen, Juhana Lehtinen, Tytti Nahi, Pasi Nokelainen, Niina Pitkänen, Henri Purje, Esa Salminen, Kirsi Salonen, Toni Sandell, Veera Virmasalo

TOIMITUS:

Esa Salminen, Kirsi Salonen, Miia Toikka

GRAAFINEN SUUNNITTELU JA TAITTO:
Maija Pietikäinen, Suvi Savolainen

PAINO:

Miktor

JULKAISTU:

Syyskuussa 2010

Kepan toimintaa tuetaan ulkoministeriön kehitysyhteistyövaroista.

KEHITYSYHTEISTYÖ ON MONI-MUOTOISEMPAA KUIN KOSKAAN

KEHITYSYHTEISTYÖHÖN KANNATTAA SATSATA SILLOIN KUN SE ON TEHOKASTA JA SE KANAVOIDAAN KESTÄVÄLLÄ TAVALLA. KESTÄVYYDEN PERUSTA ON, ETTÄ KEHITYSMAILLA ITSELLÄÄN ON VALTA JA VASTUU KEHITYKSESTÄÄN.

Kehitysavun muodot ja tekijät ovat monipuolisempia kuin koskaan. Talkoissa ovat mukana niin yksityissektori, valtiot, kehityspankit, Yhdistyneet kansakunnat kuin kansalaisjärjestötkin. Joistakin entisistä avunsaajamaisista on tullut avunantajia.

Köyhimmille kehitysmaille yhteistyö mahdollistaa peruspalvelujen säilyttämisen. Keskituloisille maille se taas voi tarjota mahdollisuuden teknisiin edistysaskeleihin ja houkuttaa ulkomaisia sijoituksia. Kehitysyhteistyöllä rakennetaan rauhaa, torjutaan ilmastonmuutoksen tuhoja ja parannetaan maailman koulutustasoa.

Taloustaantumien, ruokakriisin ja ilmastonmuutoksen vuoksi kehitysyhteistyö on myös tärkeämpää kuin koskaan. Suomi onkin onnistunut nostamaan kehitysapuaan sekä suhteellisesti että absoluuttisesti. Kuitenkin paineet kirjata yhä uusia kuluja – kuten ilmastorahoitusta ja paikallismenoja – kehitysavuksi kasvavat.

Kaavailluista avun euromääristä on jääty jälkeen sekä Suomessa että useassa muussa maassa. Euroopan unionin jäsenmaat maksavat vuonna 2010 yhteensä 11 miljardia euroa vähemmän kehitysapua kuin mihin ne ovat sitoutuneet.

Tässä ilmapiirissä on tärkeää muistaa, mikä on kehitysavun tarkoitus: vähentää köyhyyttä kehitysmailloissa. Se tarvitsee riittävät resurssit.

Kehitysyhteistyö yksin ei tule koskaan poistamaan köyhyyttä, sillä esimerkiksi kansainvälisen kaupan rakenteet ja suuryritysten veronkierto vievät kehitysmailta moninkertaisesti rahaa apuun nähden. Mutta kehitysyhteistyöstä on apua, kun se kanavoidaan tehokkaasti. Silloin siihen kannattaa panostaa.

Tässä julkaisussa esitellään kehitysyhteistyötä nykymuodossaan käytännöllisin esimerkein.

Kestävien tulosten saavuttamisen edellytys on, että kehitysmaiden parlamenttien, paikallishallinnon, köyhien väestöryhmien ja naisten vaikutusmahdollisuuksia kasvatetaan. Kun kehitysmaiden kansalaiset valvovat oman hallituksensa suunnitelmia ja rahankäyttöä, seuraavat he myös sitä, että suomalaisten veroeurot käytetään oikein.

Suomella tuleekin olla rohkeutta päästää avunsaajat kuljettajan penkille. ◀

KEHITYSYHTEISTYÖN PARANTAMISEKSI SUOMEN TULEE

- ▶ päättää avun kohdentamisesta maakohtaisesti paikalliset olosuhteet ja paikallisten ihmisten omat ponnistelut huomioon ottaen.
- ▶ vähentää avun pirstaleisuutta keskittämällä apu köyhimpiin maihin ja pääkumppanimaihin.
- ▶ vahvistaa kehitysmaiden valtaa ja vastuuta omasta kehityksestään lisäämällä budjettitukea ja tukemalla kehitysmaiden ihmisten mahdollisuuksia vaikuttaa hallitustensa politiikkaan.
- ▶ nostaa kehitysyhteistyön määrärahat 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta vuoteen 2015 mennessä ja lisäksi tukea kehitysmaiden ilmastotoimia.

KEHITYSYHTEISTYÖ NUMEROINA

VUOTEEN 2015 MENNESSÄ EU:N VANHAT JÄSENMAAT OVAT SITOUTUNEET ANTAMAAN KEHITYSAPUA 0,7 PROSENTTIA BRUTTO-KANSANTULOSTAAN, UUDET JÄSENMAAT 0,33 PROSENTTIA.

► **KEHITYSYHTEISTYÖVAROJEN KRITEREISTÄ** on sovitettu OECD:n kehitysapukomiteassa DACissa (Development Assistance Committee).

Avunantajat raportoivat vuosittain DACille yksityiskohtaisesti, paljonko ne ovat antaneet kehitysapua, mihin maihin sekä mille sektoreille ja käyttötarkoituksiin apu on suunnattu. DACin tilastojen perusteella arvioidaan, miten hyvin maat ovat pitäneet lupauksensa kehitysavun maksamisesta.

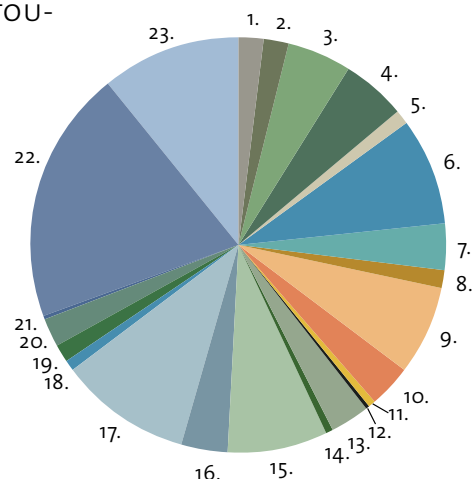
PAKOLAISKULUT KAUNISTAVAT TILASTOA

Suomi pärjää suhteellisen hyvin eurooppalaisessa vertailussa, kun katsotaan vuoden 2009 lukuja. Kehitysyhteistyömaksatukset, 924 miljoonaa euroa, vastasivat 0,54 prosenttia Suomen bruttokansantulosta.

Kuluvan vuoden osalta tilanne on huonompi. Kehitysyhteistyörahoja nostettiin hieman, mutta iso osa kasvusta johtuu Suomen aikeista muuttaa pakolaiskulujen kirjaamista. Kulujen arvioidaan olevan 39 miljoonaa euroa, mikä olisi suurempi summa kuin koskaan aikaisemmin.

VALTAOSA OHJELMAMUOTOISEKSI

Yksi Pariisin julistuksen ja Accran toimintaohjelman keskeisistä tavoitteista on, että vuoteen 2010 mennessä valtaosa kehitysyhteistyöstä olisi ohjelmamuotoista. Ohjelmamuotoisen yhteistyön tavoitteena on kehitysmaiden oman hallinnon kehittäminen niin, että kehitysyhteistyö tekee lopulta itsensä tarpeettomaksi. ◀

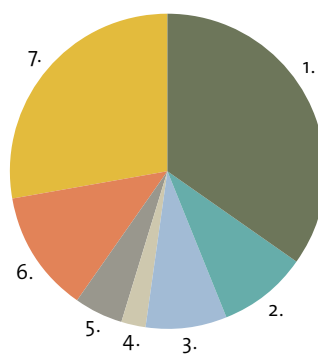
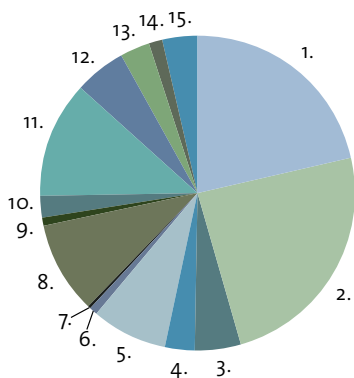

OECD-MAIDEN KEHITYSAPU

Yhteensä 136 miljardia dollaria

1. Australia	2 954	13. Norja	3 963
2. Belgia	2 386	14. Portugali	620
3. Espanja	6 867	15. Ranska	10 908
4. Hollanti	6 993	16. Ruotsi	4 732
5. Irlanti	1 328	17. Saksa	13 981
6. Iso-Britannia	11 500	18. Suomi	1 166
7. Italia	4 861	19. Sveitsi	2 038
8. Itävalta	1 714	20. Tanska	2 803
9. Japani	9 579	21. Uusi-Seelanti	348
10. Kanada	4 785	22. Yhdysvallat	26 842
11. Kreikka	703	23. Euroopan komissio	14 757
12. Luxemburg	415		(miljoonaa dollaria)

LÄHDE: OECD 2008

SUOMEN KAHDENVÄLISEN AVUN JAKAUTUMINEN (%)

1. Sosiaalinen kehitys	34.9
2. Taloudellinen kehitys	9.1
3. Maatalous	8.2
4. Teollisuus	2.6
5. Ohjelma-apu	5.1
6. Humanitaarinen apu	12.4
7. Muu apu	27.6

LÄHDE: ULKOMINISTERIÖ

SUOMEN KEHITYSYHTEISTYÖ (MAKSATUKSET 2009)

Yhteensä 923.6 miljoonaa euroa

1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö	198.7	9. Korkotuki	8.7
2. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	223.7	10. Finnfundin toiminta	18.9
3. Euroopan kehitysrahasto	42.4	11. Osuus EU:n kehitysyhteistyöbudjetista	112.4
4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	28.8	12. Hallintomenot	48.7
5. Humanitaarinen apu	73	13. Pakolaisvastaanotosta aiheutuvat menot	26.6
6. Kehitysyhteistyön suunnittelu	8	14. Siviilikriisinhallintamenot	13.5
7. Kehitysyhteistyön evaluointi	1.8	15. Muut kehitysyhteistyöksi luettavat menot	32.2
8. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle	86.1		

LÄHDE: ULKOMINISTERIÖ

PIXELERY

KOORDINAATIO ELINTÄRKEÄÄ

AVUNANTAJIEN JA KEHITYSYHTEISTYÖHANKKEIDEN SUURI MÄÄRÄ KUORMITTAÄ KEHITYSMAITA, LISÄÄ HALLINTOKUSTANNUKSIA JA VAIKEUTTAA TULOSTEN SEURAAMISTA. ESIMERKIKSI TANSANIASSA ONGELMA ON OTETTU VAKAVISSAAN, MUTTA KOORDINOIJIEN ETUJOUKKO ON VIELÄ VARSIN PIENI.

► **REILUUN 50 KEHITYSMAAHAN** tehtiin 14 000 erillistä avunantajien suunnittelu- tai seurantamatkaa vuonna 2007. Vierailujen tarkoitus on hyvä: katsoa, että rahat käytetään oikein. Mutta kun virkamiesten päivät kehitysmaissa täyttyvät avunantajien tapaamisista ja raportointikaavakkeiden täyttämistä, aikaa muuhun jää vähän.

Tansaniassa ryhmä avunantajia, Suomi mukaan lukien, on yhdistänyt voimansa ja allekirjoittanut puitesopimuksen avun koordinaatiosta.

Tansanian hallituksella on kokonaisvastuu koordinaatiosta. Tämän lisäksi eri sektoreilla on temaattisia työryhmiä, joiden vetovastuut on jaettu. Jokaisella avunantajalla on kolme sektoria, joista yhtä se johtaa, yhdessä toimii aktiivisesti ja yhdessä istuu delegaatin ominaisuudessa.

”Johtava” rahoittaja edustaa toisia hallituksen suuntaan, mikä vähentää ylityöllistettyjen tansanialaisvirkamiesten työtaakkaa.

AVUNANTAJAT VUOROPUHELUN AIRUEINA

Avunantajien tarpeisiin kehitetyt keskustelukanavat ovat laajentaneet myös kansalaisyhteiskunnan ja yksityissektorin osallistumista keskusteluun kehitysyhteistyöstä. Esimerkiksi vesi- ja terveyssektoreilla järjestetään vuosittain tapaamisia, joissa eri toimijat voivat arvioida edistystä ja neuvotella tulevista kehityspyrkimyksistä.

Avunantajien työryhmät ovat pyrkineet myös pitämään yhteyttä parlamentin valiokuntiin, kertoo Iina Soiri Suomen Tansanian-suurlähetystöstä. ”Osallistuminen kehityspoliittiseen dialogiin on kasvanut huomattavasti”, hän sanoo.

Jotta apu vastaisi todellisia tarpeita, on kansalaisten päästävä vaikuttamaan kehitystavoitteiden määrittämi-

seen. Edistysaskelista huolimatta laajapohjaisen osallistumisen tiellä on vielä mutkia.

”Kutsut lähetetään tunnetuille kaupunkilaisjärjestöille ja tietyille yksittäisille ihmisille”, sanoo ActionAidin Michael Wambura. Hänen mukaansa tällainen pienen porukan konsultointi on omiaan lisäämään sitä, että valtio on tilivelvollinen rahoittajilleen eikä kansalleen.

SUOMENKIN PYSTYTTÄVÄ LUOPUMAAN VALLASTAAN

Avunantajien koordinaatio on vähentänyt päällekkäistä työtä. Erillisten suunnitelmien ja tapaamisten määrä on vähentynyt, ja yhteinen raportti voidaan toimittaa eri rahoittajille.

Kääntöpuoli on avunantajien vallan lisääntyminen: yhtenäisemmän rahoittajarintaman ääni on entistä painavampi, ja rintama vaikuttaa helposti maan kehityssuuntaan enemmän kuin Tansanian kansa. Todellisen omistajuuden tukeminen tarkoittaisi sitä, että Suomen ja muiden rahoittajien olisi oltava valmiita antamaan johtajuus entistä enemmän vastaanottajamaiden hallituksille ja tuettava kansalaisyhteiskunnan kehittymistä.

Avunantajien koordinaatio on edistynyt toistaiseksi lähinnä samanmielisten Euroopan maiden ja Kanadan kesken. Yhdysvallat ja Maailmanpankki osallistuvat koukuksiin usein tarkkailijoina, mutta päättävät itsenäisesti omista avun muodoistaan. Aputeollisuuden uudet tulokkaat Kiina ja Intia eivät koordinoi muiden kanssa työtään käytännössä lainkaan. ◀

Konkreettisimmillaan kehitysyhteistyö näkyy maaseudulla: budjettituki saa osaltaan veden virtaamaan ja pellot kukoistamaan.

BUDJETTITUKI MOSAMBIKISSA: OMAT SUUNNITELMAT KUNNIAAN

BUDJETTITUKI ON VERRATTAIN UUSI TULOKAS AVUNANTAJIEN TYÖKALUPAKISSA. SUUNTAAMALLA APU VASTAANOTTAJAMAAN BUDJETTIIN PYRITÄÄN TUKEMAAN HALLITUSTEN OMIA SUUNNITELMIA KÖYHYDEN VÄHENTÄMISEKSI. SAMALLA KANSALAISTEN SANANVALTA KEHITYKSESTÄ KASVAA.

► **”KYMMENEN PISTETTÄ** budjettituella: mikään ei voi korvata valtion roolia kehityksen toimeenpanijana”, toteaa Humberto Zaqueu, Mosambikin valtion budjetin käyttöä seuraavan GMD-järjestön tutkija. Koska Suomi on yksi budjettitukea Mosambikille kanavoivista avunantajista, on GMD seuraamassa sitäkin, että suomalaisten veroeurot menevät perille.

Budjettituki tarkoittaa kehitysyhteistyövarojen kanavoimista kumppanimaan köyhyyden vähentämisen tai sektorisuunnitelman toteuttamiseen käyttäen hyväksi

sen omia suunnittelu-, talous- ja raportointijärjestelmiä. Tavoitteena on kumppanivaltion omien instituutioiden kehittäminen niin, että kehitysyhteistyö tekee lopulta itsensä tarpeettomaksi.

Budjettituki on Zaqueun mukaan apukeinona tehokas siitä yksinkertaisesta syystä, että se vastaa suoraan maassa määriteltyihin tarpeisiin. Budjettituki siirtää päätäntävaltaa kehityksestä vastaanottajalle, eli Mosambikille itselleen. Mosambikin hallitus onkin ilmaissut suosivansa budjettitukea kaikista apumuodoista.

BUDJETTITUEN MATKA PELLOLLE

Pienviljelijäliitto Udacomon puheenjohtaja Arcanjo Florencio Nihowa on tyytyväinen. Montepuezin kunnassa Pohjois-Mosambikissa toimiva Udacom on päässyt mukaan kunnan neuvonantavaan komiteaan ja pystyy nyt vaikuttamaan siihen, miten kuntatasolle kanavoituvia varoja käytetään.

Komiteatyö on lähentänyt järjestöä paikallishallintoon ja yhteistyötä on tehty myös maatalouden saralla. Nyt udacomolaisten 22 hehtaarin pelloilla

kypsyys runsas riisisato. Jos sateet ovat suosiollisia, siitä tulee riittämään runsaasti myös myytäväksi. Tämä takaisi hyvinvoinnin noin 40 perheelle, joiden kesken pelto on jaettu. Yksittäisinä perheinä tämä ei olisi ollut Nihowan mukaan mahdollista.

”Neuvottelimme maataloushallinnon kanssa tarpeisiimme sopivan hankkeen: kun sopiva riisilajike oli valittu, osoitimme paikan johon hallinnon koneet raivasivat pellon ja toimittivat sie-

menet kylvöä varten”, kertoo Nihowa. Kun sato on korjattu, kukin perhe maksaa siitä nimellisen osuuden – näin varmistetaan viljelijöiden sitoutuminen hankkeeseen.

Paikallishallinnon ja kansalaisjärjestöjen yhteistyö on yksi konkreettinen esimerkki siitä, kuinka suomalaisten veroeurot ovat löytäneet tiensä Mosambikin valtion budjetin kautta Montepuezin pelloille.

SUOMELLA PALJON SANANVALTAA

Alkuvuodesta 2010 Suomi oli jatkuvasti esillä mosambikilaisessa mediassa. Lehdet etsivät: ”Avunantajat lakossa!”

19 avunantajamaan muodostama budjettitukiryhmä, jonka puheenjohtajana Suomi toimi, vaati Mosambikin hallitukselta vakuuksia siitä, että se on sitoutunut demokratiaan ja hyvään hallintoon ja on vakavissaan korruption vastaisissa tomissaan.

Mosambikin avunantajakokous osoittaa, kuinka budjettituki ja avunantajien yhteistyö voi lisätä painetta hallinnon parantamiseksi ja korruption kitkemiseksi. Toisaalta se voi myös lisätä rahoittajien valtaa Etelässä: Mosambikin hallituksen tulisi kuitenkin olla tili-

velvollinen tekemisistään ensisijaisesti omille kansalaisilleen.

Pitkällisten neuvottelujen jälkeen yhteisymmärrys löytyi, ja avunantajat lupautuivat jatkamaan yhteistyötään Mosambikin kanssa. Avunantajat onnistuivat samalla kiinnittämään myös median huomion asioihin, joista maassa usein on tapana vaieta.

”Millään muulla apukeinolla ei ole mahdollista saada aikaiseksi vastaavaa vaikutusta ja korkean tason dialogia hallituksen kanssa”, toteaa Lotta Karlsson Suomen suurlähetystöstä.

Vuosina 2008 ja 2009 Suomi antoi Mosambikille budjettitukea 7 miljoonaa euroa vuosittain, mikä oli noin nel-

jäsosa Suomen Mosambikille antamasta avusta. Suomen rahallinen osuus koko maan saamasta budjettituesta on verrattain vaatimaton, noin kaksi prosenttia. Siihen verrattuna Suomen näkyvyys ja painoarvo on merkittävä.

”Pieni maa kuten Suomi voi avunantajaryhmän rivijäsenenäkin vaikuttaa sisältöasioihin, jos vain on aktiivinen”, toteaa Karlsson.

”Puheenjohtajana Suomella on ollut merkittävä vaikutus dialogin sisällön lisäksi toimintatapoihin. Käytännössä tämä on merkinnyt enemmän läpinäkyvyyttä ja vähemmän suljettujen ovien takana tehtyjä päätöksiä”, lisää Karlssonin kollega Lotta Valtonen.

TAVOITTEENA OMILLA JALOILLAAN SEISOVA MOSAMBIK

Tänä vuonna hieman alle puolet Mosambikin valtion budjetista saadaan ulkoisena apuna ja lainoina, mikä on selvää edistystä verrattuna aiempiin vuosiin, jolloin apua saattoi olla yli 60 prosenttia. Mosambik on kuitenkin yhä erittäin apuriippuvainen maa.

Parantaakseen budjettituen tuloksellisuutta avunantajat ovat antaneet Mosambikille tukea budjetin laadintaan, valtion varainkäytön sähköisen seurantajärjestelmän kehittämiseen, hankintalainsäädännön kehittämiseen sekä valtion tilintarkastusten vahvistamiseen ja laajentamiseen. Apuvarojen käytön seurannan rinnalla on myös pyritty kehittämään veropohjan laajentamista, ja veronkannon osuus valtion budjetista onkin hiljalleen nousemassa.

Muutokset ovat kuitenkin hitaita.

”Usein avunantajat ovat liian kärsimättömiä”, toteaa Suomen Mosambikin-suurlähetystön ekonomisti Lotta Valtonen. ”Tuloksia halutaan nähdä välittömästi, kun todellisuudessa kehitysyhteistyön avulla aikaansaavat muutokset vaativat paljon aikaa, eikä budjettituki ole tässä poikkeus.”

BUDJETTITUKI HANKKEITA TEHOKKAAMPAA JA LÄPINÄKYVÄMPÄÄ

Budjettituki ei ole vain rahansiirtoa, vaan sen tuloksia ja käyttöä seurataan lukuisin mekanismein, yhteistyössä hallituksen, kansalaisyhteiskunnan ja avunantajien kesken. Tärkeää on, että kaikki sidosryhmät pääsevät mukaan päätöksentekoon – niin varmistetaan avun perillemeno ja sen kohdentuminen todellisiin tarpeisiin.

Kun apu kulkee keskitetysti valtion järjestelmien kautta, on se myös parlamentaarisen valvonnan ja päätöksenteon ulottuvilla. Viime aikojen korruptiopaljastukset esimerkiksi Tansaniassa ovatkin tulleet ilmi juuri budjettituen seurantamekanismien ansiosta.

”Kaikessa yhteistyössä, myös kehitysavussa on aina olemassa korruptioriski”, toteaa ulkoasiainsihteerinä

Suomen suurlähetystössä Maputossa toimiva Lotta Karlsson.

”Budjettituen avulla pyritään kuitenkin kehittämään juuri niitä mekanismeja, jotka auttavat havaitsemaan väärinkäytökset, puuttumaan niihin ja asettamaan syylliset vastuuseen. Korruptioriski pienenee koko ajan.”

Lisääntyneeseen valvontaan liittyy kuitenkin myös ongelma: hallitus on usein vastuullisempi avunantajille kuin omille kansalaisilleen tai parlamentilleen.

Kriitikoiden mukaan avunantajien tulisi tukea enemmän kansalaisyhteiskuntaa sen pyrkimyksessä valvoa hallituksen toimia. Myös parlamentin rooli on heikko. ◀

JUHANA LEHTINEN

Arcanjo Florencio Nihowa on saanut viljelijäliiton ja kunnan tekemään yhteistyötä.

TANSANIALAISEN KYLÄN ASUKKAAT VALVOVAT SUOMALAISTEN VEROEUROJEN PERILLEMENOA

SELEMANI A. MGWAMI LUKEE KOTIKYLÄNSÄ ILMOITUSTAULULTA SÄÄNNÖLLISESTI, KUINKA PALJON RAHAA ON TARKOITUS KÄYTTÄÄ ESIMERKIKSI TERVEYSKESKUKSEN KORJAAMISEEN. SEN JÄLKEEN HÄN KÄY TARKASTAMASSA OMIN SILMIN, ETTÄ RAHAT ON KÄYTETTY OIKEIN.

► ”**JOS ESIMERKIKSI OLEMME** lukeneet ilmoitustaululta, että jollekin alueelle on saatu tietty summa luokkahuoneen rakentamiseen tai pulpettien ostamiseen, menemme katsomaan, mikä on tilanne”, kertoo tansanialainen vanha herra Selemani A. Mgwami.

Asukkaiden ”tarkistuskäynnit” ovat uusi asia Mgwamin kotikylässä, joka sijaitsee Morogoron maalaismaakunnassa 190 kilometrin päässä maan pääkaupunki Dar es Salaamista. Ilmoitustaulut julkisten varojen seuramiseen saatiin paikkakunnalle muutama vuosi sitten kehitysyhteistyöhanke tuloksena.

OIKEIN JA VÄÄRIN KÄYTETTYÄ RAHAA

Morogoron läänin kansalaisjärjestöjen kattojärjestö Ungo toteutti vuodenvaihteessa 2007–2008 yhdysvaltalaisen järjestön tuella kuudessa maakunnassa niin sanotun PETS-harjoituksen (Public Expenditure Tracking Survey / System). Yksinkertaistettuna PETS:ssa seurataan julkisia varoja aina suunnitelmista kylien raiteille.

Ungon hankkeessa koulutettiin paikallisia kansalaisjärjestöjen jäseniä, kunnanvaltuutettuja ja virkamiehiä julkisten varojen seurantaan ja tutustuttiin maakuntien budjetteihin. Osa koulutetuista valittiin maakuntakohtaisesti PETS-komiteoihin tekemään ”kenttätutkimusta”. Yhteensä komiteat vierailivat muutaman viikon aikana 146 koulussa ja 20 terveyskeskuksessa katsomassa, piti- vätkö budjettitiedot paikkansa.

Komiteat löysivät paikkansa pitäviä suunnitelmia mutta myös epäselvyyksiä ja väärinkäytettyjä varoja. PETS-harjoituksessa ei varsinaisesti ole kyse tilintarkastuksesta eikä syllisten etsimisestä, mutta esimerkiksi erään johtajaopettajan palkkaa alennettiin, koska hänen johtamansa uuden luokahuoneen rakennusprojekti oli pahoin epäonnistunut. Toisen maakunnan alueella havaittiin, että yhteen kylään tarkoitettut tuet lannoitteiden ostoon oli vuosikausien ajan ohjattu muihin kyliin.

Harjoituksen tulokset julkistettiin muun muassa paikalliselle medialle, jonka jälkeen Ungon toimistoon tuli

Selemani A. Mgwami valvoo, että apu menee perille.

Hululuka Jume (oik.) laittaa viranomaiset koville, sillä suunniteltu koulu ei ole vielä valmis.

MONENLAISIA MENETELMIÄ OSALLISTAMISEN PARANTAMISEEN

- ▶ PETS-tutkimuksia voidaan tehdä eri tasoilla, esimerkiksi yhden kylän tai kokonaisen valtion tasolla.
- ▶ Tutkimuksissa voidaan seurata koko budjettia tai esimerkiksi koulutus- ja terveyssektoreita kuten tehtiin Morogoron maalaiskunnassa.
- ▶ Tansaniassa kansalaisjärjestöt tekevät vuosittain satoja PETS-tutkimuksia.
- ▶ Viranomaiset toteuttavat myös itse PETS-tutkimuksia: tutkimukset voivat auttaa viranomaisia parantamaan julkisten palvelujen laatua ja kohdentumista, mutta järjestöjen tekemiin tutkimuksiin suhtaudutaan toisinaan erittäin kriittisesti.
- ▶ Tunnetuksi PETS-menetelmä tuli, kun sen avulla saavutettiin merkittäviä tuloksia Tansanian naapurivaltiossa Ugandassa: vuosina 1991–1995 Ugandan keskushallinnon koulutuksen suuntaamista varoista 90 prosenttia hävisi ennen kuin ne saavuttivat paikallistason, mutta luku onnistuttiin painamaan 20 prosenttiin vuoteen 2001 mennessä.
- ▶ PETS on vain yksi menetelmä, joiden avulla kehitysmaissa pyritään parantamaan julkisia palveluja, hallinnon läpinäkyvyyttä ja kansalaisten osallistumista päätöksentekoon.
- ▶ Esimerkiksi Intiassa on käytetty vuodesta 1993 alkaen menestyksekkäästi Public Service Delivery Assessment PSDA -menetelmää, jossa keskitytään määrän sijasta palvelujen laatuun ja pyritään levittämään hyviä käytäntöjä.

paljon kyselyjä tavallisilta kansalaisilta. He halusivat tietää lisää esimerkiksi omien lastensa koulun tilanteesta.

IHMISET ROHKAISTUNEET

Virastojen, koulujen ja sairaaloiden yhteyteen pystytettiin 120 ilmoitustaulua, joille paikallishallinnon virkamiehet on veloitettu laittamaan säännöllisesti tietoa. Selemani A. Mgwami ja muut kyläläiset ovat tavallaan tehneet PETS-tutkimuksesta pysyvää toimintaa kyselemällä tauluilta saamiensa tietojen perään.

Käytännössä he seuraavat samalla Suomen valtion kehitysyhteistyövarojen perille menoa. Tansanian valtion budjetista noin 33 prosenttia rahoitetaan ulkomaisella avulla, ja Suomikin maksaa Tansanialle budjettitukea. Maan keskusjohtoisessa järjestelmässä leijonanosa paikallishallinnon menoista puolestaan katetaan valtionosuuksilla, joten laskennallisesti pienen pieni osa suomalaistenkin veroeuroista päättyy Mgwamin kotikylään.

Mgwami tovereineen on jopa nostanut kaksi oikeusjuttua, kun he ovat kokeneet, että heitä on johdettu harhaan. Molemmat jutut hävitettiin, eikä Mgwami muuten-

kaan näe hallinnon vielä juurikaan parantaneen toimintaansa. Silti voimakas omien oikeuksien puolustaminen ja tiedon vaatiminen on suuri edistysaskel maassa, jossa on totuttu olemaan kyseenalaistamatta viranomaisia.

Mgwamin lailla rohkaistunut on myös kolmen lapsen äiti Hululuka Jume Fulwen kylästä.

Jumen keskimäinen lapsi on läpäissyt yläasteen pääsykokeen. Hän on saanut lukea oman kylänsä ilmoitustaululta, että aluehallinnolta on saatu rahat uuden luokkahuoneen rakentamiseen ja oppilaiden vanhemmiltakin on kerätty rahoitusosuuksia. Koulu ei kuitenkaan ole valmis, vaikka lukukauden piti alkaa jo neljä kuukautta sitten.

”Kun tietoa saa ilmoitustaululta, on viranomaisia helppo pitää vastuussa”, Jume kertoo.

”Ilmoitustaulut ovat saaneet hyvän vastaanoton. Ihmiset ovat heränneet valvomaan oikeuksiaan ja vaatimaan tietoa”, kertoo Morogoron maalaismaakunnan valtuuston puheenjohtaja Hamza Y. Mfaunue, mutta myöntää kuitenkin, ettei kaikissa kylissä vielä ole ilmoitustauluja tai niitä ei käytetä. ◀

KEHITYSYHTEISTYÖTÄ KEHITTÄMÄSSÄ

AVUN TEHOSTAMINEN ON 2000-LUVUN SUURI PONNISTUS, JOSSA SUOMELLAKIN RIITTÄÄ TEHTÄVÄÄ.

► **TUOREEN EUROOPAN UNIONIN** tutkimuksen mukaan jopa kuusi miljardia euroa eurooppalaisia apuvaroja vuodessa voitaisiin säästää, jos kaikki pitäisivät kiinni sitoumuksistaan avun tuloksellisuuden parantamiseksi.

Suomenkin allekirjoittamalla Pariisin julistuksella ja sitä seuranneella Accran toimintaohjelmalla pyritään parantamaan sekä avun tehokkuutta että tulosten kestävyyttä. Lähtökohtana on asettaa kehitysmaat ohjaajan paikalle, eli lisätä niiden valtaa ja vastuuta kehityksestä. Jos kumppanimaat eivät pääse itse määrittämään omaa kehityspolkuun, eivät muutkaan avun tuloksellisuutta lisäävät periaatteet voi toimia.

Yksi välittömistä tavoitteista on varmistaa, että entistä suurempi osa apuvaroista päätyy vastaanottajavaltion budjettiin. Vuoden 2008 selvityksessä vain 48 prosenttia avusta näkyi niissä – siis suurin osa apueuroista liikkuu kehitysmaiden parlamentaarisen valvonnan ulottumattomissa.

SUOMI TÄPÄRÄSTI KESKIARVOA PAREMPI

Kehitysyhteistyön tehokkuutta mittaa muun muassa teollisuusmaiden yhteistyöjärjestö OECD. Sen tekemien seurantatutkimusten mukaan Suomi on ollut keskiarvoa parempi oppilas kehitysyhteistyön tuloksellisuudessa.

KANSAINVÄLISET PELISÄÄNNÖT

Vuonna 2005 annetun Pariisin julistuksen pääperiaatteita on viisi.

- 1. Omistajuus:** kehitysmaat päättävät itse omasta kehityksestään. Ne johtavat kehityspolitiikkaansa ja yhteistyön koordinaatiota.
- 2. Avun sovittaminen kehitysmaiden omiin suunnitelmiin:** kehitysyhteistyö perustuu vastaanottajavaltion strategioihin. Hankkeiden sijasta käytetään kehitysmaiden omia budjetti-, hankinta- ja seurantajärjestelmiä.
- 3. Harmonisaatio:** kehitysyhteistyön kustannuksia vähennetään lisäämällä avunantajien koordinaatiota, välttämällä päällekkäisiä raportointivaatimuksia, tutkimuksia ja seurantamatkoja.
- 4. Tulostavuu:** avunantajat ja vastaanottajat toimivat mahdollisimman kustannustehokkaasti.
- 5. Yhteinen tilivelvollisuus:** sekä kehitysmaat että avunantajat ovat tilivelvollisia kehitystulosten ja apulupausten saavuttamisesta.

Siitä huolimatta myös meillä on kirittävää. Suomi on alkanut uudestaan lisätä hanketuen osuutta kehitysyhteistyössään. OECD huomauttaa, että kahdenvälisten hankkeiden kautta apuvirrat kanavoituvat liian usein kansallisten järjestelmien ohi ja maatason koordinaatio muiden toimijoiden kanssa on haastavaa.

Viimeisimmän Pariisin julistuksen seurantatutkimuksen mukaan suurta osaa tavoitteista ei tulla saavuttamaan määräaikaan 2010 mennessä.

KANSAINVÄLISTÄ TRENDIÄ VASTAAN

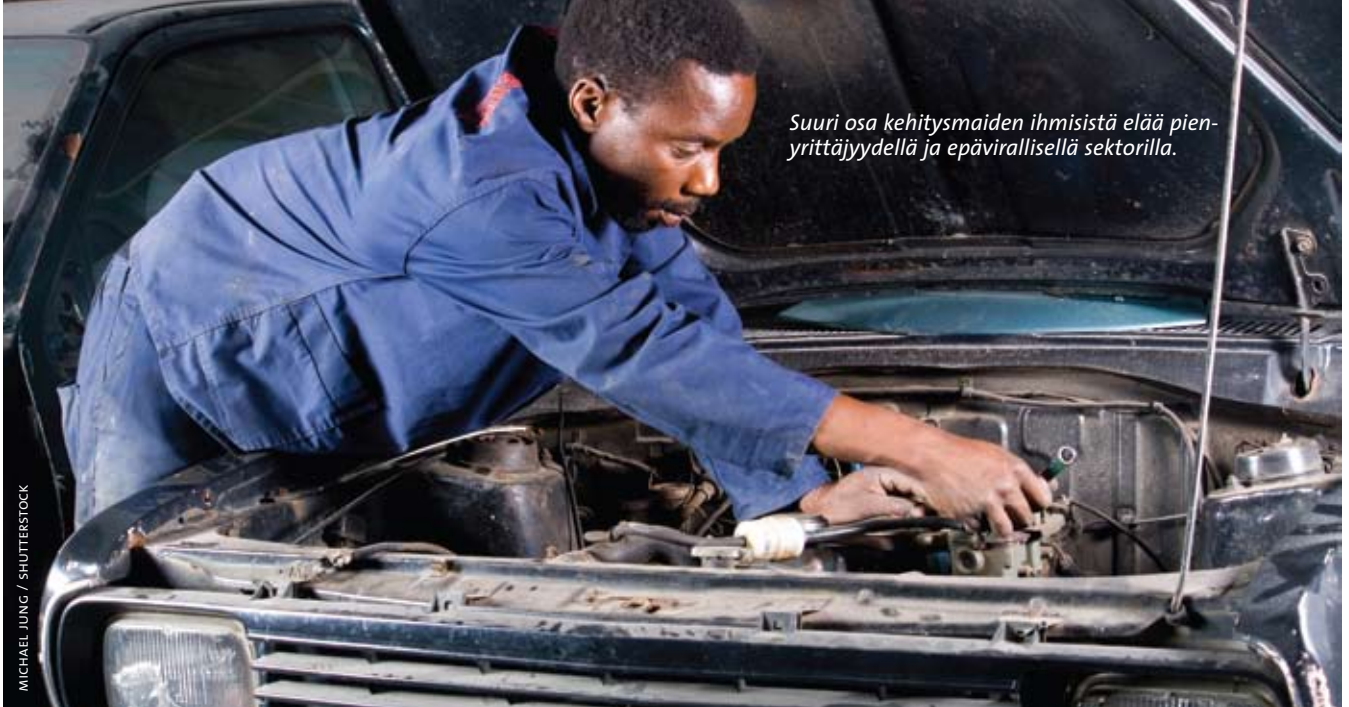
Kansainvälinen trendi on käyttää entistä suuremmassa määrin paikallista asiantuntemusta ja rakentaa kohde- maan kapasiteettia. Suomi näyttäisi toimivan päinvastoin, sillä lyhyessä ajassa esimerkiksi tekniseen apuun ohjatut varat ovat kolminkertaistuneet.

Yksi Suomen avun heikoista kohdista on ollut rahoituksen ennakoitavuus. Jotta kehitysmaat voivat suunnitella toimiaan realistisesti, tulee niiden tietää käytettävissä olevat resurssit. Hankemuotoisen avun lisääminen on omiaan lisäämään pirstaleisuutta ja hankaloittamaan apumäärien ennakoitavuutta entisestään.

Suomen kehitysyhteistyötä hallinnoidaan myös varsin keskusjohtoisesti. Keskustelut siitä, pitäisikö Suomen apueurot kohdistaa koulutuksen, metsityksen vai yrittäjyyden tukemiseen tulisi itse asiassa käydä kussakin kehitysmaassa. Tuloksellisuutta parantaa eniten se, että päätökset tehdään maakohtaisesti. Lähtökohtana tulisi aina olla kunkin kumppanimaan erityistarpeet – ja koko avun lähtökohtana köyhyyden vähentäminen. ◀

NIINA PITKÄNEN

Suuri osa kehitysmaiden ihmisistä elää pienyrittäjyydellä ja epävirallisella sektorilla.

MICHAEL JUNG / SHUTTERSTOCK

YRITTÄJYYDELLÄ KÖYHYYDESTÄ

TUOTANNON KEHITTÄMINEN ON AINA OLLUT YKSI KEHITYSYHTEISTYÖN TAVOITTEISTA. KÖYHYYYTTÄ EI VOITETA ILMAN YKSITYISTÄ SEKTORIA, YRITTELIÄISYYTTÄ JA TYÖLLISYYTTÄ.

► **SUURIN OSA KEHITYSMAIDEN** ihmisistä elää yritteliäisyyden varassa. Jälleenmyynti, maatalous ja käden taidot pitävät hengissä silloinkin, kun palkkatyötä ei ole. Monet kehitysmaat ovatkin todenneet, että juuri pienten ja keskisuurten yritysten tukeminen on yksi tehokkaimmista keinoista vähentää köyhyyttä.

Alhainen koulutustaso ja monimutkainen hallinto nousevat usein yritystoiminnan esteiksi. Yritysten toimintaedellytysten parantaminen onkin kehitys yhteistyön keskeisiä tavoitteita. Työkaluja on monia: mikroluotot tukevat yksittäisten ihmisten ponnisteluita, koulutuksen kehittäminen tuo yrityksille osaavampaa työvoimaa ja julkisen hallinnon kehittäminen selkeyttää toimintaympäristöä.

Parhaimmillaan eri avunantajat täydentävät toistensa työtä. Kansainväliset rahoituslaitokset esimerkiksi lainoittavat suuria infrastruktuuriprojekteja samalla, kun kansalaisjärjestöt myöntävät mikrolainoja yksittäisille ihmisille pienyritystoiminnan kehittämiseen.

SUURYRITYSTEN TUKEMISESSA RISKEJÄ

Myös investointeja kehitysmaihin tuetaan kehitysavulla. Vaikka ulkomaiset investoinnit tuovatkin työpaikkoja, osaamista ja teknologiaa, jäävät vaikutukset enemmistön köyhyyteen liian usein vähäisiksi. Esimerkiksi Tansaniassa alle kolme prosenttia rahavirroista suuntautuu maatalouteen, vaikka se työllistää 80 prosenttia ihmisistä ja tuottaa 45 prosenttia kansantaloudesta.

Pahimmillaan monikansallisille yrityksille annettu tuki vie toimintaedellytykset tehokkailtakin paikallisilta

UUSI KIINNOSTUS YRITTÄJYYTEEN

Maailman kauppajärjestö WTO:n neuvotteluissa tunnustettiin vuonna 2005, ettei vapaakauppa vähennä köyhyyttä maissa, joilla on vähän myytävää. Lisäksi vuosien 2008–2009 ruokakriisi herätti avunantajat huomaamaan, että kehitysmaiden pienviljely tarvitsee tukea. Tuki yrittäjyydelle kehitysmaissa alkoi taas kasvaa.

Liikehdintää tähän suuntaan on myös Suomessa. Suomalaisyrittäjien liiketoimintaa kehitysmaissa tuetaan esimerkiksi korkotukien ja liikekumppanuusohjelma Finnpartnershipin kautta. Työ- ja elinkeinoministeriö taas julkaisi oman kehityspoliittisen ohjelmansa syksyllä 2009.

yrityksiltä luomalla epäreilua kilpailua: kehitysmaat myöntävät usein edullisia lainoja, verovapauksia ja ilmaista maata monikansallisille yrityksille.

SUOTUISAMPI YMPÄRISTÖ

Kilpailukyvyyn kasvu edellyttää infrastruktuuria, osaa-vaata ja tervettä työvoimaa sekä toimivia työ- ja rahoitusmarkkinoita. Yleensä uudistuksia tarvitaan myös julkisessa hallinnossa. Siksi yksin mikroluotot tai muut yksittäisille yrityksille kohdenneet palvelut eivät riitä vastaamaan niihin haasteisiin, joiden kanssa yritykset kehitysmaissa kamppailevat.

Investointiympäristön uudistaminen on haastavaa, koska kyse on yleisistä asenteista, toimintatavoista ja lakien sekä instituutioiden uudistusprosesseista. Yksi keskeisimmistä instrumenteista ympäristön kehittämiseksi on budjettituki, jolla tuetaan hallitusten yleisiä uudistusohjelmia. ◀

YKSITYISSEKTORI APUUN: PAREMPI PIENIN PROJEKTEIN

JULKINEN JA YKSITYINEN SEKTORI VOIVAT TEHDÄ YHTEISTYÖTÄ KEHITYKSEN ETEEN TEHOKKAASTI. JOS HANKKEISTA KUITENKIN PÄÄTTÄVÄT SUURYRITYKSET JA NIIDEN LOBBARIT, HYÖDYT IHMISILLE VOIVAT JÄÄDÄ VÄHÄISIKSI.

► **YKSITYISEN SEKTORIN** tukemisella on paikkansa kehitysyhteistyössä – ja yksityinen sektori on avainasemassa valtioiden kokonaisvaltaisessa kehityksessä. Yksipuolue maiden, kuten Laosin ja Vietnamin, laaja julkinen sektori nähdään usein yhtenä kehityksen esteenä, eivätkä kaikki kehitysavun muodotkaan ole yhtä käyttökelpoisia kuin demokraattisemmissa maissa.

Yritysten toimintaedellytysten parantaminen sekä maiden integroiminen tiiviimmin globaaliin talousjärjestelmään ovat eräitä tapoja ylittää näitä esteitä. Yhtenä kehitysyhteistyön keinona käytetään julkisen sektorin ja yksityissektorin välistä yhteistyötä, apukielellä 'public private partnerships' (PPP).

Mekong-joen alueella, eli Kambodzhassa, Laosissa, Thaimaassa ja Vietnamin, PPP-hankkeet ovat yleistyneet etenkin infrastruktuurin rakentamisessa. Maiden kehityssuunnitelmissa infrastruktuuria pidetään tärkeänä, jotta alueen luonnonvarojen hyödyntäminen ja kaupankäynti helpottuvat.

SUOMI TUKEE ILMASTONMUUTOKSEN TORJUMISTA

Vuoden 2009 lopulla Mekongin alueella käynnistettiin Suomen ulkoministeriön ja Pohjoismaisen kehitysrahoituksen rahoittama Energia- ja ympäristökumppanuusohjelma EEP, joka pyrkii ilmastonmuutoksen torjumiseen. Vastaava ohjelma on toiminut Keski-Amerikassa vuodesta 2002.

EEP Mekong -ohjelma tukee uusiutuvaan energiaan liittyviä hankkeita, selvityksiä, voimavarojen lisäämistä ja tiedon välittämistä. Se edistää PPP-yhteistyötä, sillä hankkeita toteuttavat Mekong-maiden yritykset, viranomaiset, tutkimuslaitokset ja kansalaisjärjestöt. EEP:n

enimmäistuki hankkeille voi olla 300 000 euroa.

Ohjelman tavoitteina ovat uusiutuvan energian tuotannon lisääminen maaseudulla ja etnisten vähemmistöjen parissa, energiatehokkuuden lisääminen sekä teknologian, rahoitusmallien ja lainsäädännön kehittäminen. Teknologian siirron varmistamiseksi yhteistyö paikallisen hakijan ja pohjoismaalaisen kumppanin välillä on suositeltavaa.

"Koska hankkeille myönnettävät rahasummat ovat melko pieniä, myös teknologia pyritään pitämään lähellä paikallisia ihmisiä", EEP:n tekninen neuvonantaja Ludovic Lacrosse kertoo. "Avustamme mieluummin monia pieniä kuin harvoja suuria hankkeita."

EEP edustaa uudenlaista tapaa toimia: Lacrossen mukaan Mekong-maissa on perinteisesti vallinnut suuri kiulu taloudellisen yhteistyön ja kehitysapuhankkeiden välillä.

ISOT PPP-HANKKEET: ENEMMÄN HAITTAA KUIN HYÖTYÄ?

Aina yritysyhteistyö ei ole avain onneen. Yksi keskeisiä ja kiistellyimpiä Mekongin alueen hankkeita on Nam Theun 2 -pato Laosin keskiosissa.

Parikymmentä vuotta sitten Maailmanpankki ehdotti padon rakentamista PPP-hankkeena. Aasian finanssikriisin vuoksi hanke viivästy, mutta padon rakennus aloitettiin vuonna 2005. Nam Theun 2 tuottaa nyt sähköä 995 megawattia Thaimaan ja 75 megawattia Laosin kulutusta varten.

Padon rakentamisen ja sen operoinnin kannalta Nam Theun 2 lienee tehokas PPP-kehityshanke. Sen sijaan aidon kehityksen tavoittelun kannalta se näyttää epä määräiseltä tai jopa haitalliselta.

TIMO KURONEN / KEPA

Pienin projektein voidaan tukea kansalle sopivaa teknologiaa, kuten kotikäyttöisiä aurinkopaneeleja.

Yksi ongelma on hankkeen vanhentunut teknologia. Länsimaiden luovuttua suurpatojen rakentamisesta teknologiaa viedään kehitysmaihin vientiluottojen avulla. Nyt apajilla ovat myös suuret aasialaiset yhtiöt. Yritykset lobbaavat ankarasti hallituksia ja rahoittajia myös ilmastonmuutoksen nimissä.

Laosin hallituksella on hankkeessa monta roolia, mikä aiheuttaa sekaannusta. Hankkeen osaomistajana se tavoittelee voitollisuutta, mutta sähkönostajana se haluaa edullista sähköä. Tämän lisäksi sen pitäisi seurata, noudattaako patoyritys toimilupaan kirjattuja sosiaalisia ja ympäristön suojamekanismeja.

Padon liike- ja verotuottoa on luvattu käyttää Laosin sosiaalisektorin investointeihin. Takeita hyödyn päätyemisestä köyhille ei kuitenkaan ole. Laos on hyvin korrup-toitunut, eikä kansalaisyhteiskunnalla ole mahdollisuutta pitää päättäjiä tilivelvollisina.

Suurpadot ovat hyvin pääomaintensiivisiä eivätkä ne rakennusvaiheen jälkeen lisää ihmisten työllistymistä. Sen sijaan ne aiheuttavat väestön pakkosiirtoja sekä vaikeuttavat jokivarren asukkaiden kalastus- ja viljelyelinkkeinoja. Nam Theun 2 -hankkeen on arvioitu vaikuttavan negatiivisesti jopa 100 000 laosilaisen elämään.

Yksityisten investointien merkitys kehittyvien maiden kansantalouksiin on kiistaton. Parhaimmillaan niillä voidaan tukea köyhien omia ponnisteluja ja siirtää uusinta teknologiaa. Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyössä on kuitenkin varmistettava, että kehitystavoitteet ajavat aina yritysten intressien edelle, jottei köyhien enemmistö jäisi paitsi yhteistyön hedelmistä. ◀

MASUD HOSSAIN JA TIMO KURONEN

MIKÄ MEKONG, MIKÄ APU?

Kambodzhasta, Laosista, Thaimaasta ja Vietnamiasta koostuva Mekong-joen alue on noussut merkittäväksi kehitysavun kohdealueeksi. OECD-maiden virallinen kehitysapu alueelle on lähes 3 miljardia euroa vuosittain. Avustajamaiksi ovat nousseet myös Kiina ja muutamat muut Aasian valtiot.

Avunantajien läsnäoloa selittävät useat tekijät. Kambodzhahan, Laosin ja Vietnamin kehitystarpeiden täyttämisen on yksi niistä. Kiinnostusta lisäävät alueen luonnonvarat: ne nähdään talouskasvun ja kehityksen vauhdittajana niin Mekongmaissa kuin lähialueillakin. Aasian uusille kasvu-keskuksille Mekong on puolestaan houkutteleva markkina-alue.

TONI SANDELL / KEPA

Ronald Quintana johtaa Bluefieldsissä viisihenkiä tuulivoimaloita rakentavaa työpajaa.

RUOHONJUURILLA RAKENNETAAN KESTÄVÄÄ ILMASTOPOLITIIKKAA

NICARAGUAN KARIBIAN RANNIKOLLA JÄRJESTÖHANKKEESSA RAKENNETAAN TUULIMYLLYJÄ JA LUODAAN UUSIA TOIMINTAMALLEJA. VAIKEASSA POLIITTISESSA TILANTEESSA YKSITTÄISET HANKKEET OVAT USEIN AINOA KEHITYSAVUN VAIHTOEHTO.

► **VIRALINEN KEHITYSYHTEISTYÖ** työskentelee Etelässä usein suorassa yhteistyössä pääkaupungin ministeriöiden kanssa. Nicaraguan poliittisen kriisin tähden monet avunantajat ovat siirtyneet kanavoimaan apuaan erillisten hankkeiden kautta. Näin tehdään myös ilmastotyössä.

Bluenergy-järjestö toimii esimerkkinä työstä, jossa pienillä kehityshankkeilla pyritään muuttamaan isoja asioita – kuten Nicaraguan öljypohjainen energiantuotanto. Nicaragua käyttää hyväkseen vaivaiset viisi prosenttia uusiutuvasta energiasta, jota maan tuulet, aurinko, vesistöt ja tulivuoret voisivat tuottaa.

Järjestö rakentaa pieniin alkuperäiskansojen yhteisöihin tuulimyllyjä. Menneisyyden huonot opit ruostumaan jäävistä lahjatraktoreista on otettu tosissaan: tuulimyllyjä ei tuoda ulkomailta vaan ne valmistetaan

Karibian rannikolla, työpajassa kookospalmujen lehvis-tössä.

Osat tulevat jokapäiväisistä härveleistä, esimerkiksi rekan pyörännapa pyörittää tuulimyllyn propellia, joka vuollaan paikallisesta mahongista. Mahonki on nyt ryöstöhakkuiden takia rauhoitettu, joten tulevaisuudessa propelliosan lasikuitu jouduttaneen tuomaan pääkaupungista Managuasta.

”Työskentelemme sen kanssa, mitä meillä on. Sovellamme teknologiaa, ja luomme käytännöllisiä ja kestäviä ratkaisuja”, kuvaa Bluenergyn perustaja Guillaume Craig.

ESIMERKIT MUUTTAVAT MAAN POLITIIKKAA

Bluenergyn kaltaisten järjestöhankkeiden kautta voi nähdä, kuinka myös paikallistason yhteistyön kautta voi pyrkiä kansallisia muutoksiin.

Järjestön pienet tuulimyllyt tuovat yhteisöissä sähköt kouluun ja terveyskeskukseen. Esimerkin tarkoituksena on luoda hyviä käytäntöjä uusiutuvan energian käytöstä.

Jotta hyvät käytännöt saadaan laajempaan käyttöön, Bluenergy tekee yhteistyötä aluehallinnon kanssa.

”Hallituksen täytyy laittaa budjettiin rahaa uusiutuvaa energiaa varten”, vaatii Steve Hayes Karibian etelänpuoleisen itsehallintoalueen talouskomissiosta. Aluehallinto on jo identifioinut vesi- ja tuulivoiman kahdeksi tärkeimmäksi energialähteeksi. Se myös vastaa Bluenergy hankkeen kestävydestä.

”Meitä kiinnostaa luoda aluehallinnolle uusiutuvan energian politiikka”, hän sanoo.

Bluenergyllä on yhden miehen toimisto myös pääkaupungissa Managuassa, josta käsin se koordinoi uusiutuvaa energiaa edistävää kansalaisjärjestöryhmää. Suomenkin tukeman hankkeen tavoitteena on saada paikalliset energiaprojektit osaksi kansallista sähköistämispolitiikkaa.

YHDEN KOON RATKAISUT PIELESSÄ

”Viiden vuoden toimintamme aikana olemme tehneet tuhottomasti virheitä”, Craig myöntää. Aluksi järjestö keskittyi uusiutuvan energian rakentamiseen, ja esimerkiksi koulutus ja yhteisöjen toisistaan poikkeavat kulttuurit jäivät vähemmälle huomiolle.

Virheiden teko on tyypillistä kehitysyhteistyössä: usein toimitaan monikulttuurisilla alueilla, joissa liikenneyhteydet ovat poikkeuksellisen hankalat. Jotain oppimisesta ja pitkäjänteisyydestä kertoo, että Bluenergy insinöörit ovat vaihtuneet sosiologeiksi, jotka ymmärtävät paikallisia kulttuureja ja puhuvat intiaanikieliä.

Bluenergy ottaa tosissaan myös kehitysyhteistyön ongelmista sen kaikkein yleisimmän – että avunantaja luulee tietävänsä paikalliset tarpeet avunsaajaa paremmin. Uusi hanke on mahdollisesti alkamassa garifuna-intiaanien pääkaupungissa Orinocossa. Siellä järjestettiin Suomen tuella suunnittelusesioita, joissa laitettiin yhteisön omat tarpeet järjestykseen.

Alun perin uusiutuvan energian tuotantoon keskittyvää hanketta muokattiin diagnoosin pohjalta. Orinocossa 80 prosenttia väestöstä saa tulonsa kalastuksesta, mutta yhteisöllä ei ole kylmiötä kalojen säilömiseen. Se lisättiin suunnitelmiin, samoin kuin toimet, joilla nuoret saataisiin vieroitettua alati kasvavasta huumeidenkäytöstä.

”Rahoittajat ovat usein turhan lyhytjänteisiä ja haluaivat nähdä välittömiä tuloksia”, Craig arvostelee. Aikaa ja rahoitusta tarvitaan hänen mukaansa suunnittelulle ja esimerkiksi yliopistojen mukaan ottamiselle – kärsimättömyydestä kärsii yleensä tulosten kestävyys. ◀

TONI SANDELL

ILMASTO VAATII PITKÄJÄNTEISTÄ RAHOITUSTA

ILMASTORAHOITUS TULEE SUUNNATA KANSALLISTEN ILMASTOSUUNNITELMIEN TOIMEENPANOON, RAHAN PITÄÄ TULLA VIRALLISEN KEHITYSAVUN ULKOPUOLELTA JA KANAVOIJAKSI PITÄÄ VALITA YHDISTYNEET KANSAKUNNAT SEKÄ ALUEELLISET KEHITYSPANKIT. TÄSSÄ KESKI-AMERIKAN YMPÄRISTÖLIIKKEIDEN VAATIMUKSET ILMASTOKESKUSTELUUN.

► **KESKI-AMERIKAN MAAT** ovat ilmastosuunnittelmissaan asettaneet ensisijaiseksi tavoitteekseen sopeutumisen, sillä äärimmäiset luonnonilmiöt sekä kuivuus uhkaavat maan kehityspyrkimyksiä monin tavoin.

Käytännön toimet riippuvat kustakin alueesta ja luonnonkatastrofien luonteesta, mutta kolme ensisijaista teemaa ovat vesi, ruokaturva ja metsät.

Nicaraguan hallitus on viimeisen parin vuoden ajan luonnostellut ilmastomuutosstrategiaansa. Järjestöt ovat arvostelleet Nicaraguan strategiaa sen tekotavan takia. Järjestöjen mukaan suunnitelman pitäisi lähteä paikallisyhteisöjen tarpeista ja se tulisi tehdä osallistavasti, jotta ihmiset ottavat sen osaksi jokapäiväistä toimintaansa.

ENNAKOITAVAA JA RIITTÄVÄÄ

Järjestöjen mielestä sopivin kanava ilmastokeskustelulle on YK. Jos pankkien asiantuntemusta tarvitaan rahoituksen kanavointiin, sopivin on Latinalaisen Amerikan kehityspankki. Monessa liemessä ryvettynyt Maailmanpankki ei monen mielestä ole ilmastoasioissa järin uskottava.

Rahoituksen pitää myös tulla virallisen kehitysyhteistyön ulkopuolelta, sillä kyse ei ole hyväntekeväisyydestä vaan ilmastovelasta, teollistuneiden maiden hyvityksistä ilmastolle aiheutetuista vahingoista.

”Rahoituksen tulee olla ennakoitavaa ja huomattavaa. Tällä hetkellä se ei ole kumpaakaan”, sanoo Alejandro Alemán Centro Humboldt -järjestöstä. ◀

TONI SANDELL

NAMIBIASSA KOKEILTII PERUSTULOJA

PERUSTURVAKOKEILU TOI OTJIVEROSSA KAIVATTUJA LISÄTULOJA JA KANNUSTI AKTIIVISIMMAT KUNTALAISET YRITTÄJIKSI. UUDISTUSTEN LAAJEMPI LÄPIVIENI NAMIBIASSA VAATII SILTI VIELÄ VAIKUTTAMISTYÖTÄ.

Frida Nembwaya on yksi perustulokokeilun menestystarinoista: pieni lisätulo teki hänestä leipurin.

► **EMALIVADISSA ON** tuoksuvia sämpylöitä. Frida Nembwaya, 37, leipoo 300–350 tällaista joka päivä ja myy ne yhdellä Namibian dollarilla (noin 0,1 euroa) kappale. Voittoa kertyy noin 120 euroa kuukaudessa. Kaikki Nembwayan seitsemän lasta käyvät koulua, perhe saa tarpeeksi ruokaa ja hiukan jää säästöönkin.

Kolme vuotta sitten Nembwayalla ei olisi ollut tarpeeksi pääomaa yrittäjäksi ryhtymiseen. Ja vaikka olisi ollutkin, asiakkaita ei olisi ollut. Kotikylä, noin kahdensadan kotitalouden Otjivero, on syrjäinen ja köyhä. Tuskin kenelläkään on työpaikkaa.

KYMMENEN EUROA KUUSSA

Otjiverossa aloitettiin maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen kokeilu: perustulo. Jokainen kyläläinen, eläkettä nauttivia yli 60-vuotiaita lukuun ottamatta, sai 100 Namibian dollaria kuussa kahden vuoden ajan. Nembwaya osti leivontatarvikkeita ja paistoi sämpylöitä avotulella. Kauppa kävi, ja pian säästöt riittivät sähköuuniin.

Kokeilun takana on Namibian evankelis-luterilaisen kirkon johtama Perustulokoalitio. Kirkon lisäksi koalition kuuluu paikallisia kansalaisjärjestöjä ja ammattiyhdistysliikkeitä. Kokeilu rahoitettiin pääasiassa Saksasta saaduilla lahjoituksilla.

Koalitio toivoo, että Namibian hallitus laajentaisi perustulon koko maahan. Heidän laskelmiensa mukaan tähän menisi 5,7 prosenttia valtion budjetista, kun otetaan huomioon että hyvätuloiset maksaisivat saamansa perustulon takaisin verotuksen kautta. Hyvätuloisia Namibiassa riittää, maan tulonjako kuuluu maailman epätasaisimpiin.

KIISTAA TULOKSISTA

Koalition loppuraportin mukaan Otjiveron kokeilu vähensi köyhyyttä ja aliravitsemusta ja lisäsi koulunkäyntiä, yrittäjyyttä ja terveyspalveluiden käyttöä.

Julkinen keskustelu kävi kuumana keväällä 2010. Namibialainen talouspolitiikan tutkimuslaitos Nepru kyseenalaisti koalition tutkimusmenetelmät. Presidentti Hifepunye Pohamba puolestaan sanoi uskovansa, että työtä tekemättä saatu raha vain kannustaisi ihmisiä laiskottelemaan.

Perustulokoalition mukaan Otjiveron kokeilu todisti päinvastaista. Vaikka vain murto-osasta kokeiluun osallistuneista tuli Frida Nembwayan kaltaisia menestystarinoita, kymmenellä eurolla ei Koalition mukaan pidä odottaa ihmeitä.

”Sata Namibian dollaria kuussa on siemen, jonka avulla ihmiset voivat alkaa hallita omaa elämäänsä”, Koalitiota edustava Uhuru Dempers sanoo.

Ehdotusta Otjiveron kokeilun laajentamiseksi on tutkittu myös suomalaisvoimin.

”Poliittisesti perustulon toteutus olisi erittäin vaikeaa, sillä aloittamisen jälkeen päätöstä olisi lähes mahdoton-

ta peruuttaa”, hanketta koskevaa pro gradua Helsingin yliopiston kehitysmaatutkimuksen laitokselle valmisteleva Anu Palomäki sanoo.

VAIKUTTAMISTOIMINTAA

Hankkeessa mukana olleet ovat vakuuttuneita sen hyödyistä.

”Olen työskennellyt köyhien oloja parantamaan pyrkineissä hankkeissa kohta kahdenkymmenen vuoden ajan, enkä ole koskaan nähnyt yhtä dramaattisia tuloksia yhtä lyhyessä ajassa,” sanoo Uhuru Dempers.

Dempersin mukaan nyt on köyhien itsensä aika toimia. ”Jos hallitus ei halua toteuttaa perustuloa, mutta ihmiset haluavat sen, heidän on vaadittava sitä”, hän sanoo. Koalitio suunnittelee suurta tiedotus- ja vaikutuskampanjaa.

Vaikka Otjiveron kokeilu on virallisesti loppunut, siihen osallistuneet saavat toistaiseksi 80 Namibian dollarin suuruista kuukausittaista siirtymävaiheen avustusta. Frida Nembwayalla on varaa jatkaa sämpylöiden leipomista sittenkin, kun siirtymäavustus loppuu – muttei kauaa, jos asiakkailla ei ole pian varaa ostaa sämpylöitä.

Frida Nembwayalla on terveisiä presidentti Pohamballe: ”Tätä hanketta ei ehkä ole helppo ymmärtää, mutta se toimii. Meillä on 18-jäseninen komitea, joka neuvoo kyläläisille, miten perustuloa kannattaa käyttää. Ei pidä vain istua ja odottaa rahaa, vaan pitää keksiä ideoita, miten rahan saisi kasvamaan”, komiteaan itsekin kuuluva Nembwaya sanoo.

Hänen leipomonsa nimi on Good life after struggle. ◀

VEERA VIRMASALO

SOSIAALITURVA TUO KEHITYSTÄ

KEHITTÄMÄLLÄ PERUSTURVAA VOIDAAN NOSTAA ELÄMÄN LAATUA JA ESTÄÄ KÖYHYYSRAJALLA ELÄVIEN PUTOAMINEN SYVEMMÄLLE KÖYHYYTEEN. SOSIAALITURVAN TÄRKEYDESTÄ OLLAAN YHTÄ MIELTÄ, MUTTA KEINOJEN KIRJO ON LAAJA. VIIME VUOSIKYMMENEN AIKANA ON KEHITETTY UUSIA ALOITTEITA, ETENKIN ETELÄN MAISSA.

► **SOSIAALITURVAN JUURET** ovat Euroopassa, jossa kehitettiin 1900-luvun alussa työläisten vakuutus pohjainen järjestelmä. Etelässä uusliberaali talouspolitiikka on kuitistanut valtion roolia ja turvaverkkojen kehittäminen on perinteisesti ollut vastaus äkillisiin katastrofeihin. Talouskriisit ovat kuitenkin pakottaneet etsimään vaihtoehtoja näille hatarille, riittämättömiksi todetuille suojausmekanismeille.

Tänään perusturvan kehittäminen nähdään usein passiivisen turvaverkon sijasta avaimena sosiaaliseen muutokseen ja mahdollisena ratkaisuna krooniseen köyhyyteen ja syrjäytymiseen.

UUSI PERUSTURVA KEHITTYY ETELÄSSÄ

Viimeisen vuosikymmenen aikana Etelän maissa on syntynyt lukuisia aloitteita sosiaaliturvan kehittämiseksi. Sellaisia ovat esimerkiksi suorat ja ehdolliset tulonsiirrot, kouluruokailuohjelmat ja julkiset työtakuuohjelmat.

Esimerkiksi lasten koulunkäynnille ehdollisia tulonsiirtoja on kehitetty etenkin latinalaisessa Amerikassa. Köyhille perheille suunnattuja ohjelmia ovat muun muassa Meksikon Oportunidades ja Brasilian Bolsa Familia. Niiden on todettu kannustavan julkisten palveluiden, kuten koulutuksen ja terveydenhoidon käyttöön, sekä tarjoavan elintärkeän tulonlähteen köyhille kotitalouksille.

Afrikassa on kokeiltu suorita tulonsiirtoja esimerkiksi lapsilisän muodossa Etelä-Afrikassa ja perustulona Namibiassa. Intian hallituksen työtakuuohjelmalla puolestaan turvataan maaseudun asukkaille työtä sadaksi päiväksi vuodessa.

Myös avunantajat ovat kiinnittäneet entistä enemmän huomiota sosiaaliturvan kehitykseen ja aloittaneet erilaisia pilottiprojekteja. Esimerkiksi Maaailmanpankki ja YK ovat lisänneet tukeaan sosiaaliturvan parantamiselle.

KUSTANNUKSET KURIIN

Kriitikoiden mukaan köyhillä mailla ei ole varaa kattaviin perusturvamekanismeihin. Monet tutkijat ovat kuitenkin todenneet, että kansallisten järjestelmien kautta jaetut sosiaaliavustukset voivat olla jopa tehokkaampi ja halvempi tapa kuin kalliit avustusoperaatiot.

Kansainvälisen työjärjestön ILO:n mukaan köyhätkin kehitysmaat pystyisivät järjestämään kansalaisilleen perusterveydenhoidon, kansaneläkkeen, lapsilisän ja työttömyysturvan 3–10 prosentilla bruttokansantulosta – ilman kehitysapua. ILO:n mukaan alle kahdella prosentilla maailman BKT:sta voitaisiin järjestää yksinkertainen sosiaaliturva niille köyhille, jotka nyt ovat sen ulottumattomissa.

Väitteet siitä, että tulonsiirrot aiheuttavat laiskuutta ja riippuvuutta, ovat osoittautumassa myyiksi. Päinvastoin, ylimääräinen raha näyttää rohkaisevan ihmisiä riskinottoon ja yritteliäisyyteen. Pienellä lisäansiolla voi ostaa enemmän siemeniä, lannoitteita tai kauppatavaraa, jolloin investointi poikii enemmän.

Hyvin suunnitelluilla perusturva-aloitteilla voidaankin parhaimmillaan tukea paikallisen – ja edelleen kansallisen – talouden kehitystä. Näiden aloitteiden tarkoituksena onkin pika-avun sijasta auttaa ihmiset tuottaviin elinkeinoihin. ◀

KIRSI SALONEN

PIXELERY

PAKOLAISLEIRIEN UUSI ELÄMÄ

YK PYRKII TEHOSTAMAAN TOIMINTAANSA NIPUTTAMALLA ERI JÄRJESTÖJEN TOIMINNOT YHTEEN YHTEISEEN OHJELMAAN. LUOTEIS-TANSANIAN PILOTTI-PROJEKTIN KOKEMUKSET ROHKAISEVAT.

► **VOOSIKYMMENTEN AJAN** Luoteis-Tansaniaan virtasi pakolaisia naapurimaista. Sadattuhannet burundilaiset, kongolaiset ja ruandalaiset saivat Kigoman ja Kageran alueilta väliaikaisen kodin.

Pakolaisleirit ja niitä pyörittänyt valtava humanitäärinen koneisto loivat kysyntää paikallisille tuotteille, palveluille ja työvoimalle. Leirien terveysklinikoilla hoidettiin myös lähikylien asukkaat.

Pari vuotta sitten pakolaiset alkoivat palata kotimaihinsa, valtaosa leireistä suljettiin ja avustusoperaatioita supistettiin. Samalla paikallisväestön toimeentulo vaikeutui. Tukeakseen siirtymää pakolaisten jälkeiseen elämään Tansanian hallitus ja 12 YK-järjestöä käynnistivät laajan yhteisen ohjelman paikallisviranomaisten kanssa.

Tyhjiksi jääneisiin leirirakennuksiin on remontoitu muun muassa asuntoja, terveyskeskuksia ja kouluja, puhtaan veden saantia on parannettu ja kyläläiset ovat saaneet käyttöönsä leireiltä vapautuneita hedelmällisiä viljelymaita.

Paikallisia maniokin, soijamaidon ja palmuöljyn tuottajia on koulutettu uuden teknologian käytössä ja yrittäjyydessä, jotta he pystyisivät tehokkaammin hyödyntämään lähialueiden markkinoita.

Tulevaisuus näyttää valoisalta.

UUDENLAINEN, YHTENÄINEN YK

Tietyissä mielessä tilanne on YK:lle yhtä uusi kuin Kigoman ja Kageran asukkaille.

Alueella sovelletaan uutta toimintamallia, johon kaikissa YK:n maatoimistoissa on lähivuosina määrä siirtymä. Siinä eri YK-järjestöillä on yhteinen ohjelma, budjetti ja johtaja – tähän saakka jokainen on toiminut omien ohjelmiansa mukaan. Tavoitteena on parantaa johdon-

mukaisuutta, karsia päällekkäisyyksiä ja vastata aiempaa paremmin kumppaneiden tarpeisiin.

Tällä hetkellä meneillään on kokeiluvaihe, jossa konseptia testataan kahdeksassa maassa. Yksi niistä on Tansania.

Tansanian YK-ohjelman neuvonantaja Tobias Rahm pitää uutta järjestelyä pääosin toimivana. Siirtymävaiheessa eri järjestöjen arkikäytäntöjen yhteensovittaminen on toisinaan aiheuttanut päänvaivaakin. Kokonaan yhteiseen ohjelmaan ja budjettiin Tansaniassa päästään vuoden 2011 heinäkuussa.

”Julkisen sektorin ja kansalaisjärjestöjen on nyt helpompaa työskennellä YK:n kanssa. Yhteiset ohjelmat tarkoittavat, että asioista voidaan sopia yhdessä kokouksessa sen sijaan, että pitäisi käydä koputtamassa jokaisen järjestön ovea erikseen”, Rahm toteaa sähköpostitse.

OMISTAJUUS KESKIÖSSÄ MYÖS YK:SSA

Keskeinen käsite ”yksi YK” -mallissa on omistajuus. Tällä tarkoitetaan, että päätäntävalta ja vastuu kehitysohjelmista on kumppanimaan hallituksella ja YK:n toiminta seuraa kansallisia painopisteitä.

Myös Kigoman ja Kageran ohjelmista on päätetty alueellisten ja paikallisviranomaisten kanssa ja kyläyhteisöiden toiveita kuunnellen. Osa uusien julkispalveluiden rahoituksesta tulee Tansanian hallitukselta.

Luoteis-Tansanian YK-toimistossa työskentelevän Henry Glorieux’n mielestä Kigoman ja Kageran tärkein opetus saattaakin olla, että valtion omistajuuden painottaminen on lisännyt myös kuntatason ja paikallisten viranomaisten sitoutumista yhteiseen ohjelmaan. ◀

HENRI PURJE

Sinnikäs työ on palauttanut wixarikoille maata Meksikossa.

SAILA TYKKYLÄINEN

JÄRJESTÖTYÖLLÄ TULOKSIA RUOHONJUURILLA

PITKÄJÄNTEINEN TYÖ KANTAA HEDELMÄÄ JÄRJESTÖJEN KEHITYSYHTEISTYÖSSÄ. MEKSIKON WIXARIKA-INTIAANIT OVAT RATKONEET MAAKIISTOJA RAUHANOMaisesti TURKULAISTEN OPISKELIJOIDEN TUELLA.

► **OIKEUS MAAHAN** on yksi keskeisimpiä tasa-arvon ja kehityksen kysymyksiä maailmanlaajuisesti. Meksikossa alkuperäisväestön maakysymykset ovat surullisenkulluisia konflikteista ja väkivallasta. Mutta maasta löytyy myös kehitysyhteistyön menestystarinoita.

”Wixarikat ovat onnistuneet saamaan oikeusteitse takaisin 55 000 hehtaaria maata, joka vallattiin heiltä laittomasti”, iloitsee Carlos Chávez, meksikolaisen alkuperäiskansojen asemaa ajavan järjestön Ajagin toiminnanjohtaja.

”Maat on saatu takaisin rauhanomaisesti, mikä on poikkeuksellista. Menestyksen takana on paikallisten sitoutuminen prosessiin, yhteisön kasvanut asiantuntemus omista oikeuksistaan ja niiden puolustamisesta sekä yhteistyökumppaneiden tuki paikallisella, kansallisella ja kansainväliselläkin tasolla”, Chávez kertoo.

Omalla maalla kehitysyhteistyön tulokset kestävät Chávezin mukaan sukupolvelta toiselle.

SAAVUTUKSET ANTAVAT TOIVOA MUILLEKIN

Meksikolaisen Ajagin kanssa yhteistyötä tekee Turun yliopiston ylioppilaskunta TYY.

Wixarika-intiaanit ovat TYYn ja Ajagin tuella vieneet maakiistoja oikeuteen ja laajoja laittomasti anastettuja alueita on saatu takaisin. Saavutus antaa Chávezin mukaan myös muille alkuperäiskansoille toivoa maidensa palauttamisesta rauhanomaisin keinoin.

Järjestöjen yhteistyö on maakysymysten lisäksi keskittynyt wixarikojen ruokaturvaan, koulutukseen ja työllistymismahdollisuuksiin – nämä kaikki ovat kysymyksiä, jotka wixarikat itse ovat valinneet tärkeiksi kehitysalueiksi. ◀

TUULI HAKKARAINEN

JÄRJESTÖT TÄYDENTÄVÄT VALTIOTA

Järjestöjen avuja kehitysyhteistyössä ovat suorat kontaktit tuettaviin ihmisiin ja köyhimpien ja syrjäytyneimpien ryhmien auttaminen. Suomen kehitysavusta noin kymmenen prosenttia kanavoidaan kansalaisjärjestöjen kautta. Järjestöt voivat toimia selaisillakin alueilla, joihin valtiot eivät ylety.

Järjestöjen yhteistyö antaa tuettavalle yhteisölle aidon mahdollisuuden kehittyä omilla ehdoillaan: se siis tukee kumppanimaan kehityspäämäärien saavuttamista paikallisin voimin.

Suomalaiset järjestöt täydentävät valtiollista kehitysyhteistyötä omalla erikoisosaamisellaan linjassa Suomen kehityspoliittisen ohjelman kanssa, mutta ennen kaikkea paikallisten kehitysohjelmien kanssa. Kansalaisjärjestötyö tulee nähdä yhtenä valtioiden harjoittaman kehitysyhteistyön tukijana.

Kehitysyhteistyön parantamiseksi Suomen tulee:

päättää avun kohdentamisesta maakohtaisesti paikalliset olosuhteet ja paikallisten ihmisten omat ponnistelut huomioon ottaen.

vähentää avun pirstaleisuutta keskittämällä apu köyhimpiin maihin ja pääkumppanimaihin.

vahvistaa kehitysmaiden valtaa ja vastuuta omasta kehityksestään lisäämällä budjettitukea ja tukemalla kehitysmaiden ihmisten mahdollisuuksia vaikuttaa hallitustensa politiikkaan.

nostaa kehitysyhteistyön määrärahat 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta vuoteen 2015 mennessä ja lisäksi tukea kehitysmaiden ilmastotoimia.

KEHITYSYHTEISTYÖN
PALVELUKESKUS

Töölöntorinkatu 2 A
00260 Helsinki
Puh. 09 584 233
info@kepa.fi
www.kepa.fi